

Η Αλεξάνδρα Ιωαννίδου γεννήθηκε το 1966 στην Αθήνα. Το 1984 αποφοίτησε από τη Γερμανική Σχολή Αθηνών. Σπούδασε (1984-1992) σλαβική φιλολογία (Slavistik) στη Χαϊδελβέργη της Γερμανίας, όπου το 1992 ολοκλήρωσε το διδακτορικό της με θέμα την επιρροή της αρχαίας ελληνικής γραμματείας στη Ρωσία της καμπής του αιώνα. Ακολούθως εργάστηκε στην Ελλάδα στο Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, όπου εκπόνησε μελέτη για τις σλαβικές διαλέκτους της Μακεδονίας (1994-1996), ως επιστημονική σύμβουλος στη Διεύθυνση Βαλκανικών Υποθέσεων στο Υπουργείο Εξωτερικών (1996-1998), στον τραπεζικό τομέα (1998-2003). Από το 2001 δίδαξε στο Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη, κατ' αρχάς ως διδάσκουσα βάσει του ΠΔ407/1980, μετά ως λέκτορας και ως επίκουρη καθηγήτρια. Από τον Ιούνιο του 2010 είναι αναπληρώτρια καθηγήτρια στο Τμήμα Σλαβικών Σπουδών του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η Αλεξάνδρα Ιωαννίδου έχει εξειδικευτεί στη ρωσική και πολωνική λογοτεχνία, καθώς και στη νοτιοσλαβική γλωσσολογία/διαλεκτολογία.

Κατάλογος Δημοσιεύσεων/List of Publications

Βιβλία

(1) *Humaniorum Studiorum Cultores. Die Gräkophilie in der russischen Literatur der Jahrhundertwende am Beispiel von Leben und Werk Innokentij Annenskij und Vjačeslav Ivanovs.* [*Humaniorum Studiorum Cultores.* (= Heidelberger Publikationen zur Slavistik/m Literaturwissenschaftliche Reihe, Bd. 2) Frankfurt a.M., Berlin, Bern, New York 1996: Peter Lang Verlag (p. 285).

(2) *Η υπόθεση Γκράνιν. Η δίκη της «Επιθεώρησης Τέχνης» και η απολογία του Κ. Κουλουφάκου.* Αθήνα 2008: εκδόσεις «Καστανιώτη» [Για το βιβλίο αυτό, η Αλεξάνδρα Ιωαννίδου τιμήθηκε με το κρατικό βραβείο χρονικού-μαρτυρίας του έτους 2009].

(3) [επιμέλεια από κοινού με Christian Voss] *Spotlights on Russian and Balkan Slavic Cultural History.* (= Studies on Language and Culture in Central and Eastern Europe, vol. 4) München-Berlin 2009: Verlag Otto Sagner.

(4) *Εισαγωγή στην Παλαιοσλαβική*. Υπό έκδοση από τις εκδόσεις «Κίχλη», Αθήνα 2013

Δημοσιεύσεις και διαλέξεις για λογοτεχνικά θέματα

1. “Literature against Nationalism in School Textbooks: the Image of the Turk in Greek Writers”), *The Image of the “Other”/Neighbor in the School Textbooks of the Balkan Countries – Proceedings of the International Conference – Thessaloniki 16.-18.10.1998* (Eds. P. Xochellis, F. Toloudi): 333-345.
2. «Η διαβαλκανική μνήμη στις ιστορικές παραδόσεις της Βουλγαρίας.» *Νέα Εστία* 1994, τ. 136(1619): 181-189.
3. «Η φιλοσοφία του χρήματος στο Ντοστογιέφσκι», *Νέα Εστία* 1995, τ. 137(1627): 533-544.
4. «Εισαγωγή του μεταφραστή» στην ελληνική μετ/ση του βιβλίου του Μιχαήλ Μπαχτίν, *Ζητήματα της ποιητικής του Ντοστογιέφσκι*. Αθήνα: «Πόλις» 2000.
5. «Η ρωσική λογοτεχνία του 20ού αιώνα, ο Βλαντίμιρ Μακάνιν και η Ρωσία του σήμερα». Στο: Βλαντίμιρ Μακάνιν, *‘Αντεργκραουντ ή ένας ήρωας του καιρού μας*. (Μετ. Αλ. Ιωαννίδου), Αθήνα 2003: «Καστανιώτης»: 617-627.
6. “Political Aspects of Russian Literature Reception in Greece: Aris Alexandrou and Mitsos Alexandropoulos”. *Slavica Gandensia* 2005, vol. 32, pp. 89-104.
7. “*Import of Censorship: Soviet Literature Reception in Greece*”. Διέλεξη στο διεθνές συνέδριο “Censorship and Access to Information: History and the Present” Αγία Πετρούπολη, Ρωσία 14-16 Μαρτίου 2005 υπό την αιγίδα του IFLA Committee on Free Access to Information and Freedom of Expression.
8. “*Werewolves: Violence from Soviet to Post-Soviet Russian Literature*”. Διάλεξη στο διεθνές συνέδριο της *British Association for Slavonic and East European Studies*, Cambridge UK, 1-4. Απριλίου 2005.
9. «Οι λογοτεχνικές σπουδές στα Ανοικτά Πανεπιστήμια της Γαλλίας, της Γερμανίας και της Ιταλίας: Μια κριτική παρουσίαση.» Διάλεξη, από κοινού με Αντίγωνα Βλαβιανού στο 3ο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, που διοργανώθηκε από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο στην Πάτρα, από 11 έως 13/11/2005.
10. «Η υπόθεση Γκράνιν». Διάλεξη στη σειρά διαλέξεων του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών του τμήματος Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Κύπρου, 12 Μαΐου 2006.
11. «Ένας περιπλανώμενος και διαρκώς μεταβαλλόμενος ήρωας του Ρωσικού Εμφυλίου Πολέμου: Ο *Τσαπάεφ* του D. Furmanov στην ΕΣΣΔ,

- την Ελλάδα και τη σύγχρονη Ρωσία». Στο: *Μνήμες και λήθη του ελληνικού εμφυλίου πολέμου*). Επιμ. Ρ.βαν Μπουσχότεν, Τ. Βερβενιώτη, Ε. Βουτυρά κ.ά. Θεσσαλονίκη 2008: εκδ. «Επίκεντρο»: 405-421.
12. «Βαλκανική Λογοτεχνία δεν υπάρχει». *Διαβάζω*, Μάιος 2006, τ. 463: 102-104. Το ίδιο στα αγγλικά, υπό τον τίτλο: “The Quest for a Modern Balkan Literature”, *The Bridge* 2006, αρ. 3: 109-110.
13. “Teaching Russian Literature: Uses of the Internet”. Διάλεξη στο διεθνές συνέδριο “Literary Studies in Open and Distance Learning” Ιεράπετρα (Κρήτη) 7-9/4/2006.
14. «Η απόρριψη της θανατικής ποινής στο έργο του Ντοστογιέφσκυ». Διάλεξη στο συνέδριο του τμήματος Νομικής του Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσσαλονίκης, με τίτλο: “Capital Punishment in three legal environments: Europe, USA and China – tendencies, law, literature, identities που διοργάνωσε η καθηγήτρια Γιώτα Κραβαρίτου, στις 4 Μαΐου 2006. Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Σύγχρονα Θέματα* Ιανουάριος-Μάρτιος 2007, τ. 96: 69-76.
15. “Dostoevsky and the Death Penalty”. Υπό έκδοση στον συλλογικό τόμο “Dostoevsky and Religion” (επιμ. Susan McReynolds και Jordi Morillas).
16. “ ‘Alexander Pushkin: Russian cartoonist. Lived in the 18th century in Moscow’ or Slavic Studies in Greece today. Επίμετρο στο: *Spotlights on Russian and Balkan Slavic Cultural History*. Eds. Alexandra Ioannidou and Christian Voss. (= Studies on Language and Culture in Central and Eastern Europe, vol. 4) Muenchen-Berlin 2009: Verlag Otto Sagner: 277-280.
17. “Travel Writing: Greek Intellectuals in the Soviet Union”. *Semantyka Rosji na Balkanach*. Ed. by Jolanta Sujacka, Warsaw 2011 (= Colloquia Balkanica 1): 129-148.
18. “Russian literature in Greece today: Describing the experience of a new Slavic migration.” (Διάλεξη στο Διεθνές Συνέδριο Σλαβολόγων του 2008 στην Οχρίδα της ΠΓΔΜ).
19. «Γλώσσες και εθνικές ομάδες της Μακεδονίας στο έργο της Π.Σ. Δέλτα», *Βαλκανικά Σύμμεικτα* 1995, τ. 7: 52-65.
20. «Ο ψυχαναγκασμός του best seller author. Ορλάντο Φίτζες: Δεινός συγγραφέας και “γιάπης” ιστορικός», *The Athens Review of Books*, τχ. 31, Ιούλιος - Αύγουστος 2012: 22-24.
21. «Τα ποιήματα είναι η καλή πλευρά της σιωπής». Βισλάβα Σιμπόρσκα (1923-2012), *The Athens Review of Books*, τχ. 27, Μάρτιος 2012: 11-13.
22. «Η αρχή του τέλους της σοβιετικής λογοκρισίας στην Ελλάδα. Τρία σημαντικά βιβλία για τις πολιτικές διώξεις στην ΕΣΣΔ», *The Athens Review of Books*, τχ. 29, Μάιος 2012: 8-12.
23. «Αναμνήσεις από τη «Χώρα των Θαυμάτων» — Ένας Γάλλος και τέσσερις Έλληνες συγγραφείς στην ΕΣΣΔ» (μέρος α'), *The Athens*

Review of Books, τχ. 34, Νοέμβριος 2012: 38-42 και (μέρος β') τχ. 35, Δεκέμβριος 2012: 55-58.

24. «Η μετάφραση ως «μετεμψύχωση» Άρης Αλεξάνδρου-Λέων Τολστόι.», *The Athens Review of Books*, τχ. 37, Φεβρουάριος 2013: 21-25.

Δημοσιεύσεις και διαλέξεις για γλωσσικά θέματα

1. “Das Abecedar, philologisch betrachtet”, *Die slawischen Sprachen* 1995, 46: 89-101.
2. «Σλαβικά κείμενα σε ελληνική γραφή: Δυο ανέκδοτες επιστολές του κομιτατζή Αποστόλ Πετκόφ», *Ιστορ* 1998 (1999), τ. 11: 53-68.
3. (Από κοινού με Christian Voss) „Die letzten Kodifizierungsversuche des Pomakischen und ihre ethnopolitische Dimension.“ *Die Welt der Slawen* 2001, XLVI: 233-250.
4. «Τα σλαβικά ιδιώματα στη Μακεδονία: Γλωσσολογικές προσεγγίσεις και πολιτικές αποκλίσεις», στο: *Ταυτότητες στη Μακεδονία*. Επιμ. Β. Γούναρης, Αθήνα 1997: 89-101.
5. “Questions on the Slavic Dialects of Greek Macedonia”, *Ars Philologica. Festschrift für Baldur Panzer zum 65. Geburtstag* (επιμ.Κ. Grünberg και W. Potthoff). Frankfurt a.M. 1999: 55-68.
6. “Neues zu den slavischen Dialekten Griechenlands“, στο: *Die sprachliche Situation in der Slavia zehn Jahre nach der Wende. Beiträge zum Internationalen Symposium des Slavischen Instituts der Universität Heidelberg vom 29. September bis 2. Oktober 1999*, (επιμ. Baldur Panzer), Frankfurt: Peter Lang 1999: 289-303.
7. «Οι σλαβικές διάλεκτοι στη Μακεδονία», *Η γλωσσική ετερότητα στην Ελλάδα*. Επιμ. Λ. Εμπειρικός, Αλ. Ιωαννίδου, Ελ. Καραντζόλα, Λ. Μπαλτσιώτης, Δ. Χριστόπουλος. Αθήνα: «Αλεξάνδρεια 2001: 141-145.
8. “The Scientific Status as a Patriotic Mission: The Self-Determination of the Linguist in the Correspondence between Ljubomir Miletič and Vatroslav Jagić”. Στο: *Language, Society, History: The Balkans. Proceedings of an International Conference. Thessaloniki, 11-12.11.2001* (Ed. T. Christidis), Thessaloniki 2007:373-392.
9. «Η ημερίδα του Κέντρου Ερευνών Μειονοτικών Ομάδων για τα σλαβικά ιδιώματα στην Ελλάδα», *Σύγχρονα Θέματα* 68-69-70, Ιούλιος 1998-Μάρτιος 1999: 11-13.

Μεταφράσεις

1. Michail Bachtin, *Problemy poëtiki Dostoevskogo* (ελληνικός τίτλος: «Ζητήματα της ποιητικής του Ντοστογιέφσκι».) Αθήνα 2000: «Πόλις».

2. Pavel Kohout, *Hvězdná hodina vrahů* (ελληνικός τίτλος: «Ο άνθρωπος που δολοφονούσε χήρες»). Αθήνα: Καστανιώτης 2000.
3. Maxim Biller, *Land der Väter und Verräter*. (ελληνικός τίτλος: «Γη των πατέρων και των προδοτών») Αθήνα: «Πόλις» 2001.
4. Ljudmila Ulickaja, *Veselye rochorony* (ελληνικός τίτλος: «Χαρούμενη Κηδεία»). Αθήνα: «Πόλις» 2001.
5. Viktor Pelevin, *Generacija P* (ελληνικός τίτλος: «Η γενιά Π»), Αθήνα: «Καστανιώτης» 2003.
6. Vladimir Makanin, *Underground ili geroj našego vremeni*. (ελληνικός τίτλος: «Άντεργκραουντ ή ένας ήρωας του καιρού μας») Αθήνα: «Καστανιώτης» 2003.
7. Stefan Heym, *König Davids Bericht*. (ελληνικός τίτλος: «Η αληθινή ιστορία του βασιλιά Δαβίδ»). Αθήνα: «Πόλις» 2004.
8. Viktor Jerofeen, *Chorošij Stalin*. (ελληνικός τίτλος: «Ο Καλός Στάλιν»). Αθήνα: «Ποταμός» 2004.
9. Vladimir Makanin, *Ključarev-roman*. (ελληνικός τίτλος: «Το μυθιστόρημα του Κλιουτσαριόφ»). Αθήνα: «Καστανιώτης» 2005.
10. Ljudmila Razumovskaja, *Dorogaja Elena Sergeevna*. (ελληνικός τίτλος: «Αγαπητή Γίλενα Σεργκέγεβνα») Θεατρικό έργο, που ανέβηκε από τον θίασο της «ΕΘΑΛ» (Κύπρος) σε σκηνοθεσία Μηνά Τίγκιλη τον Φεβρουάριο και Μάρτιο 2007.
11. Czesław Miłosz, *Dolina Issy*. (ελληνικός τίτλος: «Η κοιλάδα του Ίσσα»), Αθήνα: «Καστανιώτης» 2008.
12. Vladimir Makanin, *Isrug*. (ελληνικός τίτλος: «Τρόμος»), Αθήνα: «Καστανιώτης» 2009.
13. Ryszard Kapuściński, *Autoportret reportera* (ελληνικός τίτλος: «Η αυτοπροσωπογραφία ενός ρεπόρτερ») Αθήνα: «Μεταίχμιο» 2010.
14. Ryszard Kapuściński, *Inny*. (ελληνικός τίτλος: «Ο άλλος»). Αθήνα: «Μεταίχμιο» 2011.